

AYFER TUNÇ

Mağara

Arkadaşları

AYFER TUNÇ
MAĞARA
ARKADAŞLARI

Can Çağdaş

Mağara Arkadaşları, Ayfer Tunç

© 2006, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1.-2. basım: YKY, 1996-2001

Can Yayınları'nda 1. basım: 2006

8. basım: Kasım 2021, İstanbul

Bu kitabın 8. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak resmi: Murat Germen

Baskı ve cilt: Deniz Matbaa Mücellit

Maltepe Mahallesi, Hastane Yolu Sokak, No: 1/6

Zeytinburnu-İstanbul

Sertifika No: 48625

ISBN 978-975-07-2213-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750722134

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AYFER TUNÇ
MAĞARA
ARKADAŞLARI

ÖYKÜ

♥can

Ayfer Tunç'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Bir Mâniniz Yoksa Annemler Size Gelecek, 2005

Kapak Kızı, 2005

Aziz Bey Hadisesi, 2006

Evvelotel - Saklı, 2006

"Ömür Diyorlar Buna", 2007

Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi, 2009

Yeşil Peri Gecesi, 2010

Suzan Defter, 2011

Dünya Ağrısı, 2014

Kırmızı Azap, 2014

Ayfer Tunç'la Karanlıkta Kelimeler (Handan İnci'yle birlikte), 2014

Âşıklar Delidir Ya da Yazı Tura, 2018

AYFER TUNÇ 1964'te Adapazarı'nda doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. İlk öykü kitabı 1989'da yayımlanan *Saklı*'dır. Yazar bu kitabını daha sonra *Evvelotel* adlı öykü kitabıyla birleştirerek *Evvelotel-Saklı* adıyla yayımladı. Diğer öykü kitapları *Mağara Arkadaşları*, *Aziz Bey Hadisesi* ve *Taş-Kâğıt-Makas*'tır. *Taş-Kâğıt-Makas*'ın içinde yer alan kısa romanı *Suzan Defter*'i 2013'te; *Aziz Bey Hadisesi*'ndeki kitabı adını veren eseri 2014'te bağımsız olarak yayımladı. Bu iki kitapta yer alan diğer kısa öyküleri *Kırmızı Azap* ismiyle kitaplaştırdı. Sait Faik'in öykülerinden hareketle TRT için yazdığı *Havada Bulut* adlı senaryosu 2002'de, Orhan Kemal'in aynı adlı romanından uyarladığı *72. Koşuş* adlı senaryosu 2010'da çekildi. Yazarın *Kapak Kızı* (1992), *Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi* (2009), *Yeşil Peri Gecesi* (2010), *Dünya Ağrısı* (2014) ve *Âşıklar Delidir ya da Yazı Tura*, (2018) adlı romanlarının yanı sıra, *Memleket Hikâyeleri* (İletişim Yayınları, 2012) adlı anı-öykü kitabı, *Bir Mâniniz Yoksa Anneler Size Gelecek* (2001), "*Ömür Diyorlar Buna*" (2007) adlı yaşantı kitapları, Oya Ayman'la birlikte yazdığı *İkiyüzlü Cinsellik* (1994) adlı bir inceleme kitabı ve *Harflere Bölünmüş Zaman* adlı bir e-kitabı vardır.

www.ayfertunc.com

İçindekiler

Mağara Arkadaşları.....	11
Ses Tutsağı.....	49
Cinnet Bahçesi	67
Gençlik Sabah Çiyidir	101
Küçük Kuyu	129
Siz ve Şakalarınız	143
Alafranga İhtiyar	153
Ara Renkler Grubu	201

MAĞARA ARKADAŞLARI

Ayyıldız Apartmanı yedi katlıdır. Gökyüzünün de, yeryüzünün de yedi katlı olduğu söylenir. Bir hafta yedi gündür ve yedi kez okunup üflenir insan. Renk çarkında yedi renk vardır. Pythagoras felsefesine göre yedi, dörtle için toplamıdır ve bu, insanın tanrıyla birliğini ifade ettiği için kutsal sayılır. Elbette ki, Ayyıldız Apartmanı'nın Pythagoras felsefesinden haberli olduğunu ve bu felsefeye dayanarak yedi sayısına taktığını söylemek mümkün değildir. Ayyıldız Apartmanı, çeşitli vesilelerle karşısına çıkan yedi sayısı, kendisinin yedi katlı oluşu arasında, tamamen tesadüfi olarak bir bağıntı bulmuş, bunda bir hikmet olduğu varsayımından hareket ederek, epeydir içinde bulunduğu, kendisini kedere ve ümitsizliğe sevk eden acıklı durumdan kendisini kurtaracak köklü bir kurtuluş arama, daha doğrusu bekleme dönemine girmiştir. Nedir Ayyıldız Apartmanı'nı kedere ve ümitsizliğe sevk edecek kadar acıklı olan durum? Buna daha sonra geleceğiz.

Bir, üç, yedi, on, kırk bir gibi sayılara, her biri kendine göre bir kutsallık atfetmiş olan üç büyük dinin, vaktiyle bulunduğu İstanbul şehrinin yedi tepeli olmasına, Ayyıldız Apartmanı'nın da bu tepelerden birinde bulunmasına tesadüf gözüyle bakılabilir mi? Bu şehrin yedi tepeli

olmasına bir tesadüf dense bile, plaka numarasının otuz dört, yani dört artı üç, eşittir yedi olması da mı bir tesadüftür? Niye sekiz veya altı etmez o plaka numarasındaki sayıların toplamı da, yedi eder? Ayyıldız Apartmanı yedi sayısının karşısına çıkardığı, cevapları doyurucu olmayan gizemli soruları, bu yediye takma dönemi içinde alabildiğine çoğaltmıştır.

Ayyıldız Apartmanı, yedi sayısının kendisi için önemini keşfettiği günlerde, karşısına hep yedi sayısının çıkmasını, bir tesadüf olarak görmemektedir. Aynı günlerde, yedinci katta oturan Ayyaş Yazar'ın bütün randevularını iptal edip, yudum yudum içki içerken hayranlıkla seyrettiği filmin adının *Yedi Samuray*, beşinci katta oturan, yatak odasını salona taşımış bunak ve pis ihtiyarın, yatağının hemen yanı başına koyduğu küçük tüp gazın üstünde patlattığı mısırları yatağına uzanmış bir halde atıştırırken seyrettiği müzikal filmin adının *Yedi Kocalı Hürmüz* ve ikinci katta oturan, henüz yirmi bir (ki üç kere yedi yirmi bir eder) yaşındaki, hafifmeşrep genç kızın, yüzüne haftada bir uyguladığı yoğurt, bal ve kivi püresi maskesini hazırlarken seyrettiği filmin adının *Yedi Kadın* olması da mı bir tesadüftür? Ayyıldız Apartmanı için, bunlara tesadüf demek mümkün olmadığı gibi, bütün bunların arka arkaya gelmesi, üç veya kırk bir kadar ulvi bir sayı olan yedinin kutsallığının, kafasına dank etmesi için verilmiş işaretlerdir.

Ayyıldız Apartmanı yedi kattan müteşekkil olmasının kendince önemli olduğunu Ayyaş Yazar'ın, sahafların raflarında unutulmuş birtakım eski yazı kitapları, fotokopileri, çeşit çeşit ansiklopedileri karıştırıp, dinî bir hikâyeden hareketle, büyük bir özen ve de eleştirel bir gözle yeni bir hikâye yazması sırasında fark etti. O zamana kadar, daha sonra belirtecek olduğumuz, içinde bulunduğu çıkmaza hayıflanmakla yetiniyor, bundan bir

kurtuluş olamayacağına inanarak, kaderin hazin sonunu hazırlamasını bekliyordu. İşte tam o sıralarda kasıtsız olarak, gelişigüzel bir şekilde, yedi sayısına takmak üzereydi. Yedi katlıydı. Pencerelerini topladığında yedinin katlarına ulaşıyordu. Kapılarını topladığında da öyle. Tam yetmiş yedi basamağı vardı. Bin dokuz yüz kırk iki yılında yapılmıştı, rakamları tek bir sayı elde edinceye kadar topluyor, karşısına yedi çıkıyordu. Elli iki yaşındaydı, yine rakamları toplayınca yediyi buluyordu. Müteahhidi yedi kardeşin en büyüğüdü. Bulunduğu şehrin plaka numarası zaten malumdu. Sokağında tam yedi apartman vardı. Bunun gibi birkaç tecrübeden sonra, karşısına hep yedi sayısının çıktığını fark etti. Başlangıçta bunu pek de önemsemedi. Bunun bir tür “aritmomani” yani rakamlarla kafayı bozma olduğunun bilincinde değildi, hiçbir zaman da böyle düşünmedi. Ancak içinde bulunduğu durumu feleğin bir sillesi, büyük bir bahtsızlık olarak değerlendirdiği için Ayyaş Yazar’ın yazdığı hikâyeye birlikte, yedi katlı olmasının bir tesadüf olmadığına, bunun bir anlamı olduğuna kendini kolayca inandırdı. Yedinin içerdiği uyum kendisinde mevcuttu. Bu bir tesadüf olamazdı. Dolayısıyla hemcinslerinden, yani şehre şöyle bir tepeden baktığında –gerçi artık tepeden bakamıyordu, çünkü yeni yapılan bütün binalar kendisinden uzundu– gördüğü şık, yeni ve kibirli bütün apartmanlardan daha üstün bir tarafı, adeta kutsanmış bir yanı vardı. Aynı Meryem Ana’nın bütün kadınlardan daha güzel olmadığı, ama bir azize olduğu için hepsinden üstün oluşu gibi. Her ne kadar küçük bir ayrıntı yedi sayısının getirdiği ve bir tek kendinde var olan uyumu bozuyorsa da, ki Ayyıldız Apartmanı buna pek önem vermiyormuş gibiydi, beklediği son gerçekleştiğinde, adeta bir efsane haline gelip, dillerde dolaştığında hemcinsleri “Evet, bizim kadar şık, hoş ve yeni değildi ama, kutsaldı,”

diyecekler, genç yüzlerine belli etmemeye çalıştıkları kıskançlık gölgeleri düşecekti.

Söz konusu dinî hikâye, “Yedi Uyuyanlar”dı. İşte Ayyıldız Apartmanı’nın dikkatini Ayyaş Yazar’a yöneltmesinin ve uzun zamandır sinirine dokunan, bir sakini olmasından utandığı bu adamla ilgilenmeye başlamasının nedeni, yaygın olarak bilinen bu hoş hikâyenin adı olmuştu. Aslında Ayyıldız Apartmanı, Ayyaş Yazar’a edebiyat konusunda hiç güvenmiyordu. Edebiyattan anladığından değil, Ayyaş Yazar’ın başarı derecesini gördüğünden dolayı. Edebiyatçı olarak önemli sayılan bir isim olmadığını anlaması, epeyce zamanını almıştı. Oysa başlangıçta ona çok güvenmiş, inanmış, bu ilginç kişilikli edebiyat adamının, yılların kaybettirdiği itibarını geri getirebileceğini ummuştu. Bu beklenti o kadar ileri gitmişti ki, Ayyaş Yazar’ın, yaşı henüz genç olduğu halde, ölmesinin ve kendisinin bir müzeye dönüştürülmesinin an meselesi olduğunu zanneder hale gelmişti. Ama bir süre sonra, Ayyaş Yazar’ın bizzat kendisinin bir itibar sorunu olduğunu anlayınca, bütün ümitleri kırılmış, onun sayesinde kurtulmayı beklediği çıkmaza sessiz sedasız geri dönmüş, kaderine boyun eğmiş ve Ayyaş Yazar’a ümitlerini boşa çıkardığı için küsmüştü. İşte bu nedenle Ayyaş Yazar’a ve yazdıklarına güvenmez, her hikâyesinin bir önceki gibi sıradan, hiçbir özgünlük içermeyen, kıymeti harbiyesi olmayan şeyler olacağını düşünürdü. Bu defa Ayyaş Yazar’ın yazdığına ilgi göstermesinin nedeni de, Ayyaş Yazar’ın kendisi veya yazdıklarına birdenbire edebî bir değer gelişi değil, kaynak olarak aldığı “Yedi Uyuyanlar” hikâyesiydi.

Ayyıldız Apartmanı’na göre, Ayyaş Yazar’ın yeni bir hikâyeye başlamasıyla birlikte, kâğıt ve daktilo şeridi israfına, bir de aylar sürececek bir bekleyiş, yani zaman israfı eklenecek, bu bekleyiş sırasında Ayyaş Yazar çeşitli evre-

lerden geçen bir bunalım yaşayacaktı. Ayyıldız Apartmanı, Ayyaş Yazar'a bir göz atarak, onun bunalımının hangi evresinde olduğunu rahatlıkla anlayabiliyordu. Bu bunalımın süresi ve evreleri üç aşağı beş yukarı hep aynı oluyordu. Bunalıma neden olan hikâyeye yayımlansa da, yayımlanmasa da, Ayyıldız Apartmanı'nı eğlendirerek oyalayan bu temelsiz, yapmacık bunalım, belli bir süre sonra bitiyordu.

Ayyaş Yazar'ın, hikâyesini bitirip, üzeri daktilo şeridi boyasıyla boyanmış parmak izleri ve sigara külü lekeleleriyle dolu kâğıtları, büyükçe sarı bir zarfa koyup, postaya vermesiyle başlayan bunalım süreci; bir gün bir edebiyat dehası olduğunu dünya âleme ispat edeceğine olan inancı zaman zaman zayıflasa da asla yok olmayan adamın, bir ay kadar son derece neşeli, havai bir hayat yaşamasıyla devam ediyor; ama bekleyişin uzamasıyla şekil değiştiriyordu. Ayyaş Yazar her ay başı gidip aldığı dergilerde hikâyesini göremeyince, yavaş yavaş solan bir çiçek gibi evine kapanıyor, dışarıya çıkışlarını bir günden iki güne, derken bir haftaya çıkarıyor, kapıcı Rüstem Efendi aracılığıyla, yaşaması için gerekli olan şeylere –içki, ekmek, sigara gibi– kavuşuyor, bu süre içinde zayıflıyor, sakalları uzuyor, banyo yapmayı unutuyor ve hemen hemen bütün gününü yatakta geçiriyordu.

Derken, bir ay başı istediği dergiyi Rüstem Efendi getirdiğinde ve adını daha derginin kapağında gördüğü anda, o solmuş, adeta yaşlanmış, can çekişen adam, damarlarından hayat iksiri verilmiş gibi canlanıyordu. Birden boy atan ve yaprakları açan bir çiçeğe benziyor, dairesinin içinde tepine tepine dans ediyor, eline aldığı kırmızı bir kalemle bütün tashih hatalarını işaretleyerek hikâyesini okuduktan sonra, sesindeki neşeyi önlemek için büyük bir çaba harcayarak dostlarına telefon ediyor, önce havadan sudan, sonra da hikâyesinden söz ederek her-

kesin bu önemli ve mutlu olaydan haberdar olmasını sağlıyordu. Daha sonra soyunup, banyoya giriyor, bir yandan tıraş olurken, bir yandan da ayaklı küveti sıcak suyla dolduruyor, küvete boylu boyunca yatıyor, neşesi duruluyor, bu sefer tashih hataları yüzünden dergiyi çıkararlara kızmaya başlıyor, yazara tashih hataları yoluyla yapılan saygısızlık konusunda dergiye yazmayı planladığı yazıyı yüksek sesle düşünüyordu.

Bundan sonrası da pek değişmiyordu. Banyosunu yaptıktan sonra, giyinip kuşanıyor ve dışarı çıkıyordu. Ayyıldız Apartmanı, onun dergideki hikâyesini görmüş olması muhtemel olan çevresinin bulunduğu kahvelere gittiğini sanıyordu. Böyle zamanlarda, gece çok geç bir saatte yanında mutlaka uzun saçlı bir kızla eve dönüyor, herhalde yanında getirdiği kıza ayıp olmasın diye, biraz edebiyat muhabbeti yapıyor, edebiyat dünyasının isimlerini kendisi başta olmak üzere, göklere çıkardıktan sonra, yatağa giriyordu.

Eğer hikâyesinin yayımlanmasından ümidini kestiyse, durum biraz değişik oluyordu. Ayyaş Yazar'ın belli bir bekleme süresi vardı. Bu sürenin sonunda dışarıya çıkışlarını nasıl azalttıysa, öyle çoğaltıyor, yeni hikâyesi üzerindeki çalışmalarını artırıyor, bu dışarı çıkışlar her güne ulaştığında, bunalım da bitmiş oluyordu. Bunalım sürecinin son sabahında banyo yapıyor, bu arada neşeli şarkılar söylemek yerine herkese küfrediyor ve yine dışarı çıkıp bir kızla eve geldikten sonra, edebiyat muhabbeti yapıyor, ancak bu sefer edebiyat dünyasının büyük başarılarını, kendini büyük baş kabul ettiği halde ayrı tutarak, yerin dibine batırıyordu.

Bunalımlarına kendince bir süre biçen, zamanının büyük çoğunluğunu yazıyormuş gibi görünmekle geçiren Ayyaş Yazar, "Yedi Uyuyanlar" hikâyesini, Ayyıldız Apartmanı'nın on tane olduğunu bildiği halde, sık sık el

parmaklarını sayan insanlar gibi; her şeyi, basamaklarını, pencerelerini, su borularını, duvarlarını saymaya başlaması ve yedi sayısına takması sırasında yazmaya başlamıştı. Aslında o sırada Ayyaş Yazar da yediye takmış durumdaydı. Gerçi onun için yedinin ilahî bir tarafı falan yoktu. “Yedi Uyuyanlar”dan sonra “Yedi Ulular”ı, daha sonra da “Yedi Âlimler”i kendine göre yorumlayarak yeneden yazacaktı. Bu onun için bir biçim meselesiydi, hikâye kitabına bütünlük verecek bir çalışmaydı.

Oysa Ayyıldız Apartmanı için hiç de böyle olmamıştı. Yakalandığı sayma hastalığı sırasında; “Yedi Uyuyanlar,” “Yedi Âlimler,” “Yedi Ulular,” “Yedi Kadın,” *Yedi Samuray* ve *Yedi Kocahı Hürmüz* adlı eserlerle karşılaşan Ayyıldız Apartmanı, oldukça derinden sarsılmıştı. Uzun uzun düşünmüş ve bunların kendisine gönderilmiş işaretler olduğuna karar vermişti.

Yedinin önemini keşfetmişti, iş buraya kadar tamamdı, ancak açıklayamadığı bir şey vardı, bodrum kat. Yukarıda sözünü ettiğimiz küçük ayrıntı. Ayyıldız Apartmanı’nın önemsemiyormuş gibi görüldüğü, ama gerçekte yedi uyumunu bozan şey. Bodrum katı sayarsa sekiz katlıydı. Ancak bodrum katın yarısı toprağın altındaydı ve orası her şeyiyle diğer dairelerden farklıydı. Saysa bir türlü, saymasa bir türlüydü. İşte, Ayyıldız Apartmanı’nın ilgisini “Yedi Uyuyanlar” üzerinde yoğunlaştırmasının ve gerçek uyumu şimdi bulduğuna inanmasının nedeni, yine bu küçük ayrıntı, bodrum kat oldu. Böylece, yukarıda sayılan bütün hikâyelerin içinden, hem gerçek uyumu bulduğu hem de durumuna uygun düştüğü için, “Yedi Uyuyanlar”ı seçti.

“Yedi Uyuyanlar” hikâyesi kısaca şöyleydi: Adları Yemliha, Mekselina, Mesliha, Mernuş, Debernuş, Sazınuş, Kefaştateyuş olan, ilk Hıristiyanlardan yedi dindar genç; İslam kaynaklarında adı Dekyanus olarak geçen,

Roma İmparatoru Decius'un baskısından kaçmaya karar vermişler ve bir mağaraya sığınmışlar. Yanlarında Kıtırmir adındaki köpekleri de varmış. Bu inanmış yedi genç, İzmir yakınlarında, Efes'te olduğu söylenen, ancak değişik kaynaklarda Urfa'da, Tarsus'ta, Antalya'da ve Afşin'de olduğu da iddia edilen mağarada; güneş yılına göre üç yüz, ay yılına göre üç yüz dokuz yıl uyuduktan sonra, kendiliklerinden uyanmışlar ve yanlarında bulunan, onlar derin uykularındayken tedavülden kalkmış bir parayı içlerinden birine vererek, onu ekmek alması için şehre göndermişler. Bu para şehirde büyük bir heyecan yaratmış, ahalinin bir kısmı bu gençlere, yani mucizeye inanırken, bir kısmı da inanmamış. Hem İslam, hem Hıristiyan kaynaklarında değişik biçimlerde yer alan bu hikâyeye, "Yedi Uyuyanlar" ya da "Eshab-ı Kehf" yani "Mağara Arkadaşları" adı verilmiş.

Ayyaş Yazar, gazete kuponları biriktirerek elde ettiği bir ansiklopediyi karıştırırken, "Yedi Uyurlar" ya da "Yedi Uyuyanlar" maddesini görmüş, İzmir civarı seyahati sırasında uğradığı Yedi Uyuyanlar Mağarası'nı hatırlamış ve birdenbire beyninde adeta bir kıvılcım çakmıştı.

"Yedi Uyuyanlar"dan hareketle, yepyeni bir hikâyeye yazabilirdi. Şimdiye kadar yazdıklarını tümünden silecek, yazarlığına müthiş bir damga vuracak bu yepyeni hikâyeyi yazmak için, hemen çalışmaya başlamıştı. Doğrusu kaynaklar kıt, kütüphaneler yetersiz ve zaman dardı. Bu nedenle geniş bir araştırma gerektiren kaynaklardan çok, sıradan ansiklopedilere başvuruyordu. İşte, Ayyıldız Apartmanı'nın yedi sayısı konusundaki şüphelerini doğrulamasında yardımcı olan "Yedi Ulular" ve "Yedi Âlimler" hikâyeleri de, söz konusu ansiklopedilerde bulunmaktaydı.

"Yedi Ulular," Alevi ve Bektaşî tarikatlarında kutsal sayılan yedi şairdi. Ayyaş Yazar, "Yedi Ulular"ı yeteri ka-

dar cazip bulmamıştı, ama “Yedi Âlimler”den etkilenmişti. Gerçekten hoş bir hikâyeydi bu. Üvey annesinin iftirasına uğramış bir şehzade, ölüme mahkûm edilmişti ve bu cezadan kurtulabilmesi için yedi âlim, yedi gün boyunca kadınların hilekârlığı konusunda yedi masal anlatmışlar ve sonunda şehzadeyi ölümden kurtarmışlardı. Kadınlarla arası pek de iyi sayılmayan Ayyaş Yazar, bu hikâyeyle şimdiye kadar kalbini kırmış ve onu böyle hastalıklı bir yalnızlığa mahkûm etmiş olan kadınlardan, gizli ve edebî bir öç almak için, “Yedi Uyuyanlar”dan sonra, “Yedi Âlimler”in hikâyesini yazmaya karar vermişti ki, bu da yedi kadın hikâyesi olacak ve Ayyaş Yazar’ın tahminine göre sönmeye yüz tutmuş feminizm ateşini canlandıracak, feminist kadınların göstereceği büyük tepki, Ayyaş Yazar’ın adını dillere destan edecekti. Bunu düşündükçe ağzı sulanıyordu ancak, şöyle eli yüzü düzgün, gerçekten ilgi çekici yedi kadın hikâyesi bulmak görüldüğü kadar kolay olmadığı için, şimdilik “Yedi Uyuyanlar”ı bitirmeyi kafasına koymuştu. “Yedi Uyuyanlar”ı yazma, Ayyaş Yazar’a bir “yedileme” fikri vermişti. Yediyle ilgili yedi hikâyeden oluşacak kitabının adı hazırды: “Yedileme!” Şimdilik elinde dört hikâye konusu vardı. Uyuyanlar, âlimler ve ululardan başka, *Yedi Samuray*’ı da yeniden yorumlayarak yazmayı düşünüyordu.

Uzunca bir süredir arkadaşlarıyla toplumun duyarsızlığını tartışan, bundan sızlanan, oturup içerek aydınların, sanatçıların, bilimadamlarının bu duyarsızlık ve vurdumduymazlık karşısında suskun kalışlarını eleştiren Ayyaş Yazar’ın yepyeni olacağını iddia ettiği hikâye, hemen herkesin şikâyetçi olduğu toplumsal vurdumduymazlığa, yumruk gibi inecekti. Onun yapmak istediği “Yedi Uyuyanlar” hikâyesinden hareketle ülkenin sosyal, siyasi ve kültürel durumunu ortaya koyan bir hikâye yazmaktı. “Yedi Uyuyanlar”ın üstünde enine boyuna düşündükten

sonra, hikâyesini kurmuştu. Buna göre bir romancı (her ne kadar henüz bir romanı yoksa da, bu kendisiydi), bir ressam, bir tiyatrocü, bir bilimadamı –siyaset sosyoloğu– bir heykeltıraş, bir şair, bir müzisyen ve de Kıtırmir’i temsil etmek üzere bir de sıradan insan olmak üzere, toplam yedi artı bir kişi, yapabilecekleri bir şey kalmadığını görecekle kaçıyorlar ve aynı “Yedi Uyuyanlar” gibi bir mağaraya sığınıyorlardı. Ayyaş Yazar, burada acımasız Roma İmparatoru Dekyanus’u da atlamamış, devlete ya da mevcut sisteme “devletus” demeyi düşünmüş, ancak daha sonra bunu çocuk çizgi filmlerine uygun düşecek kadar basit ve çok kullanılmış bularak, vazgeçmişti. Bu “Entelektüel Yedi Uyuyanlar” da, aynı dinî hikâyede olduğu gibi, çaresizliğin verdiği derin bir uykuya dalıyorlardı, ama ne zaman uyanıyorlardı ve uyandıklarında ne oluyordu? Ayyaş Yazar’ın hikâyesine ilişkin asıl problemi buydu.

Kendi “Yedi Uyuyanlar”ını 2300 yılında, gelişmiş, müthiş bir dünyada uyandırırca, bunun basit bir bilimkurgu olacağına karar vermişti. Kaldı ki “Yedi Uyuyanlar”ın uyuması sırasında, her ne açıdan olursa olsun dünyanın ve hayatın herhangi bir alanında gerçekleşmiş bir düzelme, bir iyiye gidiş demek, “Yedi Uyuyanlar”ın uyumalarının, hayatın içinde olmalarından daha hayırlı olmuş olması demekti ki, bu da kendiyle taban tabana çelişmesi, bütün şimşekleri üstüne çekmesi demekti. Aslında bunun fena bir fikir olmadığını düşünmüş, hatta birkaç sayfa yazmıştı bile. Ama bunun, ciddiye alınmadığının altını ısrarla çizicekle, aşağılama da içeren bir eleştirisi konusu olabileceği ihtimalini göze alamadı. Ayrıca bunu yaparsa, kendini gelecek eleştirilere gerekli cevabı verebilecek yetkinlikte de görmüyordu.

Görünen tek çözüm yolu, “Yedi Uyuyanlar”ın bu uyuma süreci içinde daha da bilgeleşmeleri –bunun nasıl olacağını bilmiyordu, ama mistik bir hikâyeyi kaynak al-

dığı için, bunu açıklaması da gerekmiyordu– uykuya yatıklarında var olan uygarlığın yok olmuş olduğunu görmeleri, bu yok oluşun ardından yeni yeni filizlenen ilkel bir uygarlıkla karşılaşmaları, bu ilkel topluluğa, binlerce yılın süzölmüş bilgeliğiyle, yepyeni bir yol göstermeleriydi. Ayrıca bunun bir mesajı daha olacaktı ki, Ayyaş Yazar'ı asıl heyecanlandıran da buydu: “Aydınların, sanatçıların, bilimadamlarının olmadığı bir dünya, yok olmaya, uygarlıklar çökmeye mahkûmdur”.

Ekmek almaya giden, romancı, yani kendisi olacaktı. Yanında da tedavülden kalkmış olan parayı temsilen bir kitap olacak ve henüz yazıyı keşfetmemiş olan yeni insanoglu, bu muhteşem şey karşısında şaşkına dönecek, “Yedi Uyuyanlar”ı bağına basacak, bilim, sanat ve kültür, ilkel uygarlığı bu kez sapmadan, iyiye, güzele doğru geliştirecekti. Kıtırmir'in gerçek “Yedi Uyuyanlar” hikâyesindeki işlevini bilmiyordu. Ansiklopedilerde bununla ilgili bir bilgi yoktu, uzun boylu araştırma yapmak da tembel ve hazırlapçı ruhuna uygun değildi. Ama yine de Kıtırmir meselesini unutmamış, sıradan insanı, yani kendi Kıtırmir'ini “tanık” olarak kullanmıştı. Hikâyesinin dinsel bir hikâyeden kaynaklanması, Ayyaş Yazar'ı birazcık rahatsız ediyorsa da, bunu unutmaya çalışıyor, bu güzel hikâyeyi yok saymaya gönlü elvermiyordu. Konu derin, hikâye manidardı.

Ayyaş Yazar'ın, büyük ümitler bağladığı hikâyesini yazmaya oturduğu sıralarda kendisiyle ve yüksek sesle yaptığı tartışma, huzursuzluk ve gerginlik, yedi sayısına takmış durumda olduğunu henüz fark etmemiş olan Ayıldız Apartmanı'nın dikkatini çekmiş “Bu adam ne yazıyor da, bu kadar garipleşti?” sorusunu sordurmuş ve Ayıldız Apartmanı sırf bu nedenle Ayyaş Yazar'ın yazdıklarını merak etmişti.

Hikâyenin hem mistik tarafından, hem de sosyo-

kültürel göndermelerinden etkilenmişti. Kendisi için de benzer bir panorama mevcuttu. Geleceğini hiç böyle ummamıştı. İlk yapıldığı tarih ile bugün arasında, müt-hiş bir uçurum, bir düşüş vardı. Bu düşüşü açıklayama-maktaki âcizliği, onu yedinin kutsallığına adım adım gö-türmüş ve kendini dünyanın tükenişini simgeleştirecek bir kurban olarak görmek istemeye başlamıştı.

Bodrum sayılmazsa yedi katlıydı. Sayılmamalıydı da. Çünkü bodrum kat Kıtırmir'di. Gün gören, rüzgâra, güneşe ve ışığa bütün pencereleriyle açık yedi katın al-tında, tabutu andıran, paslanmış demir parmaklıkların arkasında mahzun ve hor görülmüş, itilmiş duran pence-re, "Yedi Uyuyanlar"ın yanlarında götürdükleri Kıtırmir'di. Kıtırmir insan değildi, onlarla bir tutulamazdı, ama "Yedi Uyuyanlar"la birlikte uyumuştı. Bodrum yerin de, gö-ğün de sekizinci katıydı, yani hem yedi katla ilişkili, hem onlardan uzak. Yeraltına göre en üstte, gökyüzüne göre en altta. Kutsallığına gölge düşüren ayrıntı ortadan kalk-mıştı ya, şimdi daha rahat ve üstünlüğünden emindi. Burnunun dibinde duran işaretleri de birbiri ardına al-mıştı. Artık harekete geçmesi gerekiyordu.

Buraya kadar gelmişken, Ayyıldız Apartmanı'nın ta-rihçesinin bilinmesi, belki bu zavallı apartmanı böyle düşünmeye iten nedenleri ortaya koymak açısından ya-rarlı olabilir. Tarihçe, içinde bir miktar rivayet barındır-dığı ve aksi ispat edilmedikçe, rivayetler genelde gerçek-miş gibi kabul gördüğü için, önce Ayyıldız Apartmanı hakkındaki rivayetten başlamak daha doğru olur. Ayrıca bu rivayet, Ayyıldız Apartmanı'nı apartman kimliğinden çıkarmış ve sakinleri ile arasında bir ilişki kurma süreci-nin başlamasına neden olmuş, bu süreç de, sonunda Ay-yıldız Apartmanı'nı yediye takma ve kendinde ilahî bir taraf olduğunu sanma saplantısına kadar götürmüştür.

Ayyıldız Apartmanı'nı yapan mimarın, Berlinli bir

Yahudi olduğu rivayet edilir. Rivayete göre, adı çoktan unutulmuş; ama nasılsa ufak tefek, sarışın ve sivri burunlu olduğu unutulmamış olan bu Yahudi, İkinci Dünya Savaşı sırasında, Yahudi yıldızını göğsüne takmayı çok alçaltıcı bulduğu için, bir hafta –yani yedi gün– hiç dışarı çıkmamış. Ama açlığa daha fazla dayanamayan yeni evlendiği genç karısı, birkaç patates bulmak ümidiyle dışarı çıkmış ve bir daha da dönmemiş. Yahudi mimar bunun üzerine yıldızını göğsüne takmaya mecbur kalmış. Uzun araştırmalardan sonra, karısının bir toplama kampına götürüldüğünü öğrenmiş. Nedeni kesin olarak bilinmiyorsa da, bir Nazi subayına küfür ettiği sanılıyor muş. Artık Berlin’de yaşamasının mümkün olmadığını gören Yahudi’nin son çaresi kamkmış. Biraz daha alçalmayı göze almış ve kendisinden beklenmeyen bir şekilde Nazileri desteklemeyen, ama bunu açıkça söyleme cesaretini gösterememesi de çok tabii olan, kapı komşusu erkek berberinden yardım istemiş. Rivayete göre bu saf kan Alman erkek berberi, kapı komşusu Yahudi’nin vaktiyle yaptığı iyilikleri ve birlikte geçirdikleri güzel günleri unutmamış olduğu için, hayatını tehlikeye atarak, sahte belgeler ayarlamış ve Yahudi böylece İstanbul’a gelmiş. Uzun süre işsiz kaldıktan sonra, Taksim Meydanı’nın yakınına Ayyıldız Apartmanı’nı kondu ruvermiş. Rivayetin devamına göre aynı Yahudi, yıllar sonra Beyoğlu’nda bir pavyonda eski karısına bir Rus rev grubunun içinde rastlamış. Toplama kampına götürülürken, kendisine âşık olan bir subayın yardımıyla, Rusya’ya kaçmayı başarmış ve sonra ülkeden ülkeye gezerek ilk gençlik çağlarını geride bırakmış olan eski karı; kendi canını düşündüğü için karısını aramaktan korkan kocanın yüzüne, tam dansın ortasında, okkalı bir tükürük attıktan sonra içeri kaçmış ve işten atılmasına ramak kalmışken, kadının hazin hikâyesinden etkilenen pavyon sahibi ara-

ya girerek, gruba tekrar alınmasını sağlamış, yine rivayete göre, kadın pavyon sahibine bu iyiliğinin karşılığını, onunla birlikte uzun bir tatile çıkararak ödemiş, Yahudi mimar da bu olayın ardından, önce kendini içkiye vermiş, sonra da ortadan kaybolmuştu.

Aşağı yukarı on beş yıldır, Ayyıldız Apartmanı'nın nasıl yapıldığı hakkında mahallelinin bildikleri bunlardı. Bu rivayetin kaynağı da, vaktiyle üçüncü katta oturan, mutfak dolabından tencere alayım derken sandalyeden yuvarlanıp bacağı kırılan ve hastaneye kaldırılan, iyileşince de çocukları tarafından yalnız yaşaması men edilerek, bir huzurevine yerleştirilen Bezmin Hanım'dı. Apartmanın en eski sakini olan Bezmin Hanım'ın anlattığı bu hikâyeye kimileri "kısmen" gerçek, kimileri de rivayet gözüyle bakmışlardı. Ama iki yanına iki apartman dayanmış olan, balkonları arkaya atılmış, geniş pencere, kutu gibi görünen, ince, uzun, küf yeşili binanın dış görünüşü, Alman mimarisine vâkıf, zevkli bir Yahudi'nin değil; balkonsuz, soğuk görünlü apartmanları, bir kışla disiplini içinde bitişik nizam dizmeyi arzulamış ve gönlünde her zaman upuzun, dikkatle üst üste dizilmiş beton yığınlarından bir gökdelen dikme hevesi yatan bir Karadenizli ustanın elinden çıkmışa benziyordu. Doğaldır ki, bu rivayetin gerçekle yakından uzaktan ilgisi yoktu.

Gerçek şeydu ki, 60'lı yıllarda bir Avrupa seyahati yapmış olduğunu her fırsatta anlatmaktan çok hoşlanan, o seyahat sırasında Berlin'i de görmesi muhtemel Bezmin Hanım, İkinci Dünya Savaşı'nı konu edinen bir filmi televizyonda seyrettikten sonra, birkaç gün boyunca anılarına dönmüş, seyahatini bütün ayrıntılarıyla hatırlamış, filmde neredeyse birebir aşırıldığı bu hikâyeyi, birkaç küçük farkla anlatmıştı. Bezmin Hanım'ın seyrettiği filmdeki Yahudi, İstanbul'a değil, New York'a kaçmış, New York'un berbat bir barında, eski karısını Rus revü-

sünde dans ederken değil, hurda araba ticaretiyle uğraşan, şişman bir İtalyan'ın sevgilisi olarak bulmuştu. Kadın eski kocasının yüzüne tükürmemiş, iyi bir tokat şaplattıktan sonra ağlayarak bardan dışarı çıkmış, peşinden gelen İtalyan sevgilisine gerçek hikâyesini anlatmak zorunda kalmış, İtalyan sevgili önce bozulmuş, sonra da feleğin sillesini yemiş, bu çileli kadını bağrına basmış, Yahudi mimara da uzun ve tozlu bir yolda tek başına yürümek kalmıştı.

Bu arada hazır sırası gelmişken –konunun sadece arka planı olduğu halde– belirtmek gerekir ki, İkinci Dünya Savaşı her zaman iyi bir malzeme, iyi bir sopa olmuştur. O savaşın şiddetine ve kan gölüne tanık olmuş hiç kimse, İkinci Dünya Savaşı'nı tekrar yaşamayı istemez. Oysa tarih, utanmaz bir sırnaşıktır, bugünün içine sızmak için fırsat kollar ve hatta geleceği bile hesap eder. Fitnecidir, ikna edicidir. Unutturur ve aynı şeyleri tekrar tekrar yaşatır. İkinci Dünya Savaşı artık 1939-1945 arasında yaşanmış bir gerçek olmaktan çıkmış, King Kong ya da Jaws gibi, kötü bir kahraman olmuştur. Artık herkes bu büyük ve kanlı savaşı, bir savaş olmaktan çok, bir film konusu gibi görmekte, Hitler ve Mussolini medya dünyasının birer yıldızı gibi parlamakta, onların başrolünü oynadıkları dizi filmlerin izlenme oranı –reyting– yüksek olmaktadır. Hitler ve Mussolini ölmüş oldukları için telif ücreti talebinde bulunamamaktadırlar. Bu da yapımcıları çok sevindirmektedir. Bu savaş filmlerinin insanlığa en büyük etkisi, akıl almayacak vahşeti gözler önüne serecek, insanlığın oturdukları yerde oturup hallerine şükretmelerini, başlarında Hitler gibi bir deli olmadığını göreyerek, rahatlamalarını sağlamaktır. Dünyayı yöneten kimliksiz bir Hitler'in uzun ve kanlı ellerinin, başlarının üstünde gezindiğini fark etmelerine engel olan şey, Hitler'in filmler aracılığıyla kendilerine ulaştırılan görüntüsüdür.

Ve hayat belki de şu anda birilerine yeni, hiç tecrübe edilmemiş ve nasıl bir neticeye varacağı kestirilemeyen yeni cıvırlar hazırlıyor. Bunu düşünmek bile hayat denen maceranın hakikaten macera olduğuna inanmama kâfi geliyor.

“Yedi Uyuyanlar” efsanesini öğrendikten sonra yedi sayısına takan ve sakinlerinden kurtulup uykuya dalmayı isteyen Ayyıldız Apartmanı.

Üst kattan gelen anne oğul tıktılarının tekrar hayata bağladığı, intihar niyetlisi.

Küçük bir şehirde, incelikli iç dünyasını anlamaktan uzak insanların sonunda cinnete ittiği Müeyyet Bey.

Bütün dostları ölünce, hayat, zamanın içinde manasız bir seyahat haline geldiği için kendisi de göçüp gitmek isteyen ama yaşlı bir kadının dostluğuyla tekrar hayata tutunan bir adam.

Küçük bir kıyı kasabasında bir gece yaşadığı derin şeyi aşk zanneden ve yanılan genç.

Konservatuarda hademelik yaparken klasik batı müziğine tutulan hüznü apartman kapıcısı.

Pansiyoncu, kadın çamaşırları satıcısı ve diğerleri. Bütün bu öykü kişileri Ayfer Tunç’un “edebiyatının anlamlı başlangıcı” diye nitelendiği *Mağara Arkadaşları*’nda bir araya geliyor. İlk baskısı 1996’da yayımlanan bu kitap Ayfer Tunç’un dil ve insan merkezli edebiyat yolculuğunun ilk anlamlı durağı.

#maceray #hülmemezgelecek #yokculuk #yanılsama #tutkun

Kapak görseli: Murat Germen

 can

canayrinteri.com | [f](#) | [i](#) | [v](#) canayrinteri

Öykü

ISBN 978-975-07-2223-4

9 789750 722134